

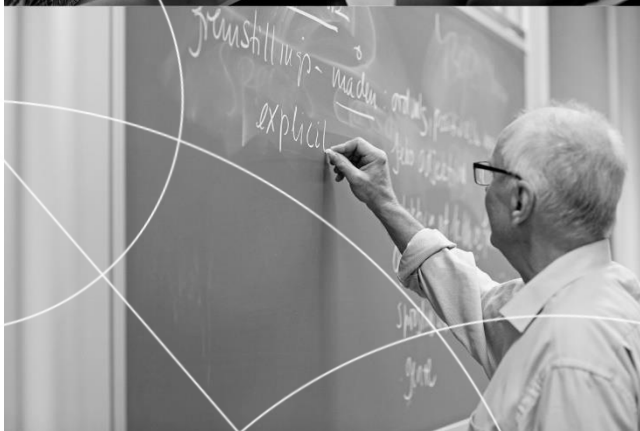
Guide om love, regler og sagsbehandling, der vedrører studerende med funktionsnedsættelse

Til studienævn og ansatte på Københavns Universitet

”Københavns Universitet skal være en uddannelsesinstitution som sikrer, at studerende med funktionsnedsættelse har mulighed for at gennemføre en uddannelse på lige fod med andre studerende”

Strategi for understøttelse af studerende med funktionsnedsættelse på Københavns Universitet

Guide om love, regler og sagsbehandling, der vedrører studerende med funktionsnedsættelse

Københavns Universitet (KU) er forpligtet til at sikre, at studerende med funktionsnedsættelse får tilpasning i rimeligt omfang for at ligestille disse studerende med andre studerende. Som studienævnsmember eller ansatte er I med til at sørge for, at universitetet lever op til sin forpligtelse, når I vurderer muligheder for tilpasning.

Denne guide består af to dele. **I første del** gennemgår vi, hvad I skal være opmærksomme på, når I behandler ansøgninger fra studerende med funktionsnedsættelse. **I anden del** præsenterer vi de love og regler, der beskriver universitetets forpligtelse.

Hvad er en funktionsnedsættelse?

I FN's Handicapkonventions artikel 1 er et handicap defineret som en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan betyde, at en person med et handicap kan være forhindret i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre

En funktionsnedsættelse kan både være permanent og midlertidig.

Del 1: Hvordan vurderer I en konkret sag?

Studienævnsmember støder typisk på studerende med psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser i forbindelse med sager, hvor den studerende søger om dispensation fra de fastsatte regler. Nedenfor er en tjekliste for, hvad I skal overveje i vurderingen af en sag.

Tavshedspligt

Studienævnsmember og ansatte på universitetet har tavshedspligt om enkeltpersoners private forhold. Som studerende skal man kunne være sikker på, at der ikke videregives oplysninger til andre om, at man har en funktionsnedsættelse, hvilken funktionsnedsættelse der er tale om, eller at man har søgt om dispensation.

Tjekliste til vurdering af en sag

➤ Er der tale om en funktionsnedsættelse?

I første omgang skal I afgøre, om der er tale om en funktionsnedsættelse eller anden sygdom. Hvis I vurderer, at der er tale om en funktionsnedsættelse, skal I fastlægge, om den studerende har behov for tilpasning for at kunne gennemføre en uddannelse på lige fod med andre studerende. I skal samtidig vurdere, hvilket behov den studerende eventuelt har for tilpasning, og hvilke muligheder universitetet har for at tilbyde tilpasning.

Universitetet træffer i hvert enkelt tilfælde en individuel afgørelse ud fra praksis, de konkrete omstændigheder og den vedlagte dokumentation.

Dokumentation i form af en lægeerklæring eller anden tilsvarende dokumentation skal så vidt muligt indeholde en vurdering af, hvordan sygdommen eller funktionsnedsættelsen påvirker den studerendes evne til at studere, herunder en prognose for varigheden af sygdommen eller funktionsnedsættelsen.

► Er sagen fuldt oplyst?

KU er som andre offentlige myndigheder underlagt forvaltningsloven. Det betyder blandt andet, at forvaltningsmyndigheden (fx studienævnet) er forpligtet til at sikre, at alt relevant dokumentation er til stede, før der træffes en afgørelse. I skal derfor tage kontakt til den studerende (ansøger) med relevante tvivlsspørgsmål og angive en rimelig frist for indlevering af yderligere dokumentation. Sagen skal i juridiske termer være fuldt oplyst. Det er bedre at spørge én gang for meget end én gang for lidt.

Efter universitetsloven er det typisk studienævnene, der har kompetencen til at træffe afgørelse i sager vedrørende dispensation. Det betyder, at nævnene er ansvarlige for, at de enkelte sager er fuldt oplyste. I de tilfælde, hvor studienævnet har delegeret beslutningskompetencen til administrative medarbejdere, er det her, ansvaret for korrekt sagsbehandling ligger.

► Hvad er den rette tilpasning?

Der kan være behov for forskellige former for tilpasning. Den rette tilpasning afhænger fx af, hvilken kompetenceprofil der er på den enkelte uddannelse eller det enkelte fag. Det afhænger også af funktionsnedsættelsen og omfanget af den.

En funktionsnedsættelse kan godt være varig, men behovet for tilpasning kan variere (se eksempel i boksen til højre).

Ved dispensationsansøgninger fra en studerende med en *ikke-varig funktionsnedsættelse* kan man eventuelt kigge på, hvordan den studerende har det "lige nu", og give dispensationer hen ad vejen frem for til et helt studieforløb. Det vil afhænge af en vurdering af lægeerklæringens prognose for sygdommen, hvor lang en periode, der kan gives dispensation til særlige prøvevilkår, når det drejer sig om ikke-varige funktionsnedsættelser.

Eksempel: Begrundet afslag

En studerende søger om ikke at gennemføre et bestemt obligatorisk fag på uddannelsen. Den studerende mener ikke, det er muligt at gennemføre faget på grund af hendes funktionsnedsættelse.

Studienævnet giver afslag. Begrundelsen er, at der ikke kan dispenseres fra obligatoriske fag på grund af en funktionsnedsættelse, da studerende med en funktionsnedsættelse skal have de samme faglige kompetencer, når uddannelsen er afsluttet, som andre studerende. Dette fremgår af studieordningen.

Eksempel: Skiftende tilpasningsbehov

Er den studerende diagnosticeret med en psykisk funktionsnedsættelse, kan den ofte variere i styrke, så man ikke kan forudse et helt studieforløb. Ud over de tilstande, som sygdommen i sig selv medfører, kan den periodisk give udfordringer i form af koncentrationsbesvær, manglende overblik og sensibilitet over for stress.

Eksempel: Ikke-varig tilstand

En konkret ansøgning om dispensation kan fx dreje sig om en studerende, der søger om at blive frmeldt en eksamen på grund af en depression. Her må der som udgangspunkt lægges vægt på den studerendes egne oplysninger samt dokumentation for, at der faktisk er tale om en funktionsnedsættelse, der konkret forhindrer den studerende i at gennemføre pågældende eksamen.

Muligheder for tilpasning

Muligheder for tilpasning kan fx være at justere på form, tid, sted eller længde ved eksamen eller undervisning.

Som hjælp til at fastlægge tilpasning i rimeligt omfang kan I overveje at afholde et dialogmøde med den studerende, hvor behov og muligheder drøftes.

Det skal fremgå af afgørelsen, at den studerende har mulighed for at søge om særlige prøvevilkår igen, hvis vedkommende efter afslutning af perioden fortsat har en funktionsnedsættelse. Der kan i den forbindelse være behov for at anmode den studerende om at fremsende en ny lægeerklæring eller en anden tilsvarende dokumentation, hvis funktionsnedsættelsen fortsat er tilstede.

Dokumentationen for funktionsnedsættelsen skal være konkret i forhold til den studerendes aktuelle tilstand.

Kroniske lidelser, der vedvarende påvirker den studerendes muligheder for at gennemføre sin uddannelse bør derimod give en langsigtet dispensation – fx en generel dispensation til at studere på nedsat tid under hele uddannelsen.

Hvis den studerende har en varig funktionsnedsættelse har KU endvidere en initiativforpligtelse, når først den studerende har søgt om tilpasninger. Studienævnet skal således i forbindelse med første ansøgning om dispensation vurdere, om den studerende kan få særlige prøvevilkår i forhold til alle prøver på uddannelsen. Det skal overvejes, om det er mest hensigtsmæssigt i forhold til den konkrete uddannelse, om afgørelsen indeholder vurderinger i forhold til alle fag eller om den studerendes sag tages op undervejs i uddannelsen.

Hvis den studerende allerede får en form for tilpasning for sin funktionsnedsættelse, eksempelvis SPS, kan det indgå i jeres vurdering af sagen. Men det udelukker ikke, at der også kan suppleres med en anden form for tilpasning. Hensigten er, at tilpasningen samlet set skal ligestille den studerende med andre studerende.

I forbindelse med en dispensation kan den studerende (evt. med støtte fra studievejledningen) udarbejde en konkret studieplan. Studieplaner har dog ikke i sig selv juridisk gyldighed, hvilket betyder, at de hverken forpligter den studerende eller universitetet. Men en studieplan kan hjælpe med at skabe et overblik over, hvordan den studerende kan planlægge sit studium. Da der er forskel på uddannelsens studieaktivitetskrav og SU's aktivitetskrav vil det være relevant i afgørelsen at henvise den studerende til at kontakte SU på Københavns Universitet.

➤ Hvilke kriterier lægger I vægt på?

Dispensationsansøgninger skal altid behandles individuelt og konkret, men der skal samtidig tages hensyn til *ligebehandlingsgrundsætningen*. Det betyder, at hvis forholdene i en sag er de samme som forholdene i en anden sag, skal udfaldet være det samme. De studerende skal med andre ord behandles ens, når forudsætningerne er de samme.

I jeres vurdering af dispensationsansøgninger og overvejelser om afslag må der ikke indgå usaglige kriterier, som begrundes med "det nytter alligevel ikke noget", "hun bliver alligevel aldrig færdig" eller "det er håbløst".

Saglige kriterier for afslag kunne i stedet være, at det faglige niveau ikke må sænkes, at universitetet skal sikre samme faglige kvalifikationer jf. uddannelsens

Flere typer tilpasning på én gang

Universitetet må inden for de givne rammer sørge for at tilbyde den tilpasning, den enkelte studerende har behov for. Den studerende kan godt have ret til flere former for tilpasning, fx ekstra tid til eksamen, SPS-hjælpe midler og at studere på nedsat tid. Behovet kan ændre sig over tid.

KU er forpligtet til at tilbyde en tilpasning i rimeligt omfang. Den forpligtelse må ikke lægges over på den studerende.

Skøn under regel

Ved skønsmæssige afgørelser må der som hovedregel ikke opstilles regler, der begrænser eller udelukker skønnet. Det betyder, at universitetet ikke må opstille regler for at fx alle ordblinde skal have en bestemt kompensation, da dette vil udelukke et skøn i den konkrete sag. I stedet skal KU foretage et skøn i den konkrete sag ud fra omfanget af funktionsnedsættelsen og betydningen i forhold til fx eksamensform eller krav om studieaktivitet.

kompetenceprofil, eller at universitetet ikke må stille studerende med funktionsnedsættelse bedre end andre studerende og derfor ikke må overkompensere for en funktionsnedsættelse.

Hvis en regel eller praksis stiller en studerende med funktionsnedsættelse ringere end andre studerende, skal I vurdere, om opretholdelse af reglen eller praksis er nødvendig for at opnå formålet (en sagligheds og proportionalitetsvurdering). Det skal således overvejes, om det samme formål kan opnås på andre måder, så den studerende med funktionsnedsættelse ikke stilles ringere.

Er afgørelsen fyldestgørende?

Da studienævnenes afgørelser er omfattet af forvaltningsloven, skal afslag altid være ledsaget af en begrundelse. Det skal kunne dokumenteres, at alle relevante tilpasninger er overvejet i forhold til den konkrete studerende. Det betyder, at det skal fremgå af en afgørelse om afslag eller delvist afslag, at I har vurderet alle de tilpasninger som den studerende har ansøgt om. Det skal desuden fremgå af begrundelsen, hvorfor I har vurderet, at de tilbudte tilpasninger er tilstrækkelige.

Det kan nogle gange være sådan, at ikke alle ønskede tilpasninger kan tilbydes, fordi det vil betyde, at det faglige niveau vil blive ændret/sænket ved en ønsket tilpasning, eller at den studerende med funktionsnedsættelse vil blive stillet bedre end sine medstuderende ved en ønsket tilpasning. Det skal forklares i afgørelsen, hvis dette er tilfældet, så den studerende ikke er i tvivl om, hvorfor en tilpasning ikke kan tilbydes. Det er også vigtigt at forklare den studerende, hvorfor en lægeerklæring ikke altid følges fuldt ud. I bør ved afslag også overveje, om I kan anvise andre løsningsmuligheder for den studerende og opfordre den studerende til at kontakte studievejledningen på uddannelsen.

Et afslag eller delvist afslag skal altid indeholde en henvisning til den hjemmel i bekendtgørelsen, som afgørelsen er truffet ud fra. Derudover skal der være en klagevejledning i afgørelsen.

Del 2: Love og rettigheder

Studerende med funktionsnedsættelse kan have brug for at søge om dispensation fra lovgivningen eller fra universitetets regler. Som studienævnsmedlemmer eller ansatte på KU skal I derfor kende reglerne for at kunne behandle de studerende i henhold til dem.

Love i Danmark og EU

En person med funktionsnedsættelse har *ret* til tilpasning i rimeligt omfang¹. Det betyder, at der skal træffes de foranstaltninger, der er hensigtsmæssige i betragtning af de konkrete behov, for at give en person med handicap adgang til uddannelse². En studerende med handicap skal dermed kunne vurderes på lige fod med andre studerende og have samme muligheder³.

Tilpasningsmulighederne må ikke fortolkes indskrænkende. Det betyder, at KU gerne må være kreativ i løsninger (se boksen *Muligheder for tilpasning* på side 3). Men der skal tages højde for, at tilpasningerne ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for universitetet, fx store økonomiske omkostninger.

Der er også andre regler, som kan begrænse tilpasningsmulighederne. Fx gælder det i sager, som vedrører et tilbud om ændret eksamensform, at prøvens niveau ikke må ændres.

Forskelsbehandlingsloven

§ 1. Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, der tilsyneladende er neutral, vil stille personer (...) med handicap ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendig (...)

¹ Jf. EU-direktiv 2000/78/EF, Forskelsbehandlingsloven, Handicapkonventionen

² Forskelsbehandlingslovens § 2a

³ Ligestillingslovene, Bind 1, Den kommenterede Forskelsbehandlingslov, kapitel IV, § 2a

Love på uddannelsesområdet

Nogle steder i loven er funktionsnedsættelse direkte nævnt, andre steder skal det behandles som et usædvanligt forhold. Der vil også være sager, hvor det ikke er præcist defineret i loven, men hvor tilpasningspligten alligevel gælder.

Dispensation ved funktionsnedsættelse og usædvanlige forhold

Det fremgår flere steder i Eksamenbekendtgørelsen og Uddannelsesbekendtgørelsen, at man kan få dispensation ved funktionsnedsættelse (se eksempler i bokse til højre).

I bekendtgørelser og bestemmelser, hvor funktionsnedsættelse ikke direkte er nævnt, kan universitetet dispensere, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold fx dispensation til et ekstra eksamensforsøg. Hvis der kan dispenseres på grund af usædvanlige forhold, skal I tage stilling til, om funktionsnedsættelsen kan anses som et usædvanligt forhold.

Dispensation i andre tilfælde

Der er også andre situationer, hvor en studerende med en funktionsnedsættelse kan have behov for og ret til en form for tilpasning. Det kan være, at den studerende på grund af en funktionsnedsættelse ikke kan deltage i undervisningen på grund af den måde, den er tilrettelagt på, eller har brug for specifikke hjælpemidler til eksamen.

Læs mere om love og regler

Her kan du læse mere om lovgivning og regler, der vedrører studerende med funktionsnedsættelse.

Uddannelsesbekendtgørelsen

§ 7 Stk. 3. Hvis universitetet har fastsat et tilmeldingskrav (...) kan den studerende frameldes et eller flere fag eller fagelementer (...) hvis der foreligger usædvanlige forhold, herunder funktionsnedsættelse, og hvis den studerende ikke vil være i stand til at opfylde tilmeldingskravet.

Eksamenbekendtgørelsen

§ 7: Universitetet kan tilbyde særlige prøvevilkår til studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse (...) når universitetet vurderer, at det er nødvendigt for at ligestille disse studerende med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

§ 20 Stk. 3. Universitetet kan dispensere fra et studieaktivitetskrav (...) hvis der foreligger usædvanlige forhold, herunder funktionsnedsættelse.

